

**WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA
ZAWODOWEGO**
**w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi
nr 6**
**w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1
w Oleśnicy**

Oleśnica 2024

1. Wstęp

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego stwarza możliwości i pomaga w rozwiązywaniu problemów związanych z wyborem drogi i kierunku kształcenia, oraz planowaniem kariery zawodowej. Podjęcie pierwszej decyzji edukacyjno–zawodowej to okres przypadający na lata szkoły podstawowej. Szkoła jest środowiskiem, które ma bezpośredni wpływ na te decyzje, powinna wspierać rodziców i pomagać uczniom w wyborze kierunku kształcenia i zawodu.

Potrzeby uczniów w zakresie uzyskiwania porady zawodowej zmieniają się wraz z etapami przygotowania dzieci i młodzieży do wyboru zawodu. To szkoła przygotowuje młodzież do świadomego stanowienia o sobie, wytyczania własnej drogi rozwoju poprzez aktywne wzmocnienie swoich mocnych stron, zainteresowań, uzdolnień. Dlatego ważne jest, aby wyposażyć uczniów w umiejętność podejmowania odważnych, samodzielnych decyzji, umiejętności uczenia się przez całe życie, umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych. Ponadto absolwent szkoły podstawowej powinien znać system kształcenia, oferty szkół ponadpodstawowych, ukierunkowanie na wybór języków obcych, świat zawodów, a także strukturę rynku pracy. Wszelkiego rodzaju wybory dotyczące zdobycia wykształcenia, kwalifikacji zawodowych wymagają coraz większej wiedzy o rynku pracy, rynku edukacyjnym i o sobie samym. Istotnym jest, aby dokonując wyboru, uczeń kierował się własnymi zdolnościami, pasjami, możliwościami, predyspozycjami.

2. Podstawa prawna programu

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej;

- Ustawa o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256 poz. 2572, z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 czerwca 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 czerwca 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 59);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 199);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001 r., nr 61 poz.624);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (DZ. U. z 2018 r., poz. 1675);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2019 r., poz. 325);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 lipca 2022 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych.

3. Założenia WSDZ

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia.

Uczeń dobrze przygotowany do podjęcia decyzji edukacyjnej i zawodowej to taki, który wie, jakie ma zainteresowania i predyspozycje, potrafi dokonać samooceny, zna

swoją wartość, potrafi samodzielnie wybrać szkołę ponadpodstawową, ma plany na przyszłość.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że:

- wybór zawodu nie jest pojedynczym aktem – to długotrwały proces stanowiący szereg decyzji podejmowanych przez wiele lat;
- na wybór zawodu składają się: wiedza na temat własnych predyspozycji i umiejętności, wiedza na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy;
- preferencje edukacyjne i zawodowe są zależne od uwarunkowań wewnętrznych (cechy osobowości, temperament, zdolności) i zewnętrznych człowieka (doświadczenia, otoczenie społeczne);
- szkoła podstawowa, obok rodziny, stanowi środowisko mające istotny wpływ na podejmowanie decyzji edukacyjnych uczniów;
- działania w ramach WSDZ powinny być zaplanowane, spójne, prowadzone w sposób ciągły i systematyczny.

4. Cele

Cel główny:

- a) wstępne zapoznanie uczniów klas 1–3 z zawodami, rozwój pozytywnej postawy wobec pracy i edukacji, kreowanie sytuacji, w których uczniowie mogą rozwijać swoje pasje i zainteresowania;
- b) zapoznanie uczniów klas 4–6 z zawodami na rynku pracy, rozwój pozytywnej postawy wobec pracy i edukacji, stwarzanie sytuacji, w których uczniowie mogą poznawać i rozwijać swoje pasje i zainteresowania, zdolności;
- c) wskazanie uczniom klas 7–8 konieczności kształcenia w nich określonych umiejętności i predyspozycji potrzebnych do funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych, a także przygotowanie uczniów do trafnego wyboru drogi dalszego kształcenia oraz zawodu

Nauczyciele:

- a) współrealizują WSDZ w szkole,
- b) diagnozują potrzeby i zasoby uczniów,

- c) rozwijają talenty i zainteresowania,
- d) wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji lub kierują do specjalistów,
- e) znają ścieżki edukacyjne.

Rodzice:

- a) są zaangażowani do pełnienia roli „doradców”,
- b) angażują się w pracę doradczą szkoły, np. prezentują swoje zawody,
- c) aktualizują wiedzę na temat systemu edukacji i systemu kształcenia w zawodach.

5. Formy, metody i techniki pracy doradczej

Formy pracy:

- obowiązkowe zajęcia z doradztwa zawodowego w klasach siódmych i ósmych,
- lekcje z wychowawcą,
- warsztaty doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej (w ramach pomocy psychologiczno–pedagogicznej),
- udostępnianie informacji o zawodach,
- spotkania z przedstawicielami zawodów,
- formy wizualne – informacje na stronie szkoły,
- koła zainteresowań,
- udział w drzwiach otwartych organizowanych w szkołach ponadpodstawowych.

6. Efekty wynikające z wdrożenia w szkole WSDZ

Uczeń:

- dokonuje samooceny;
- rozpoznaje swoje mocne i słabe strony;
- wymienia zdolności, zainteresowania i umiejętności;
- racjonalnie planuje ścieżkę edukacyjno–zawodową;

- dostosowuje się do zmian;
- analizuje źródła informacji edukacyjno – zawodowej;
- potrafi wybrać szkołę ponadpodstawową, zgodną z jego zainteresowaniami;
- współpracuje w zespole;
- skutecznie się prezentuje;
- zachowuje się asertywnie;
- dopasowuje kompetencje do zawodu;
- sprawnie się komunikuje;
- przewiduje skutki działań.

Rodzice:

- znają mocne i słabe strony swojego dziecka, jego zainteresowania;
- wskazują konsekwencje niewłaściwych wyborów;
- pomagają mądrze planować przyszłość edukacyjno-zawodową swojego dziecka;
- znają ofertę szkół;
- wiedzą, gdzie szukać informacji na temat szkół, zawodów i wymagań wobec uczniów.

Nauczyciel:

- zna zdolności i predyspozycje swoich uczniów (uzdolnienia, ograniczenia zdrowotne);
- zna zainteresowania uczniów i ich hobby;
- zna bazę danych o szkołach, zasadach rekrutacji i preorientacji zawodowej.

Klasy 1–3

Cele ogólne:

- a) rozwijanie wiedzy o zawodach i ich znaczeniu w najbliższym otoczeniu dziecka,
- b) redukcja społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej,
- c) kształtowanie postawy szacunku dla pracy własnej i innych,
- d) pobudzanie i rozwijanie zainteresowań i uzdolnień,

- e) rozwijanie kompetencji miękkich związanych z pracą w zespole i organizacją własnej aktywności.

Zajęcia w zakresie doradztwa zawodowego w klasach 1–3 wkomponowane są w proces realizacji podstawy programowej edukacji wczesnoszkolnej. Lekcje realizowane są na podstawie programu edukacji wczesnoszkolnej „Wielka przygoda” (Nowa Era) w klasach trzecich, a także „Ale to ciekawe” (MAC) w klasach pierwszych i drugich.

Ponadto w ramach doradztwa zawodowego

- a) zrealizowane zostaną (według uznania i potrzeb nauczyciela) zajęcia na podstawie publikacji: B. Czapla, B. Matyszewska, E. Ptasznik, M. Skoryna, *Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas I-III szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami*, ORE, Warszawa 2017. (<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>)
- b) zrealizowane zostaną wycieczki zawodoznawcze oraz spotkania z przedstawicielami zawodów. Wydarzenia te mają być spójne z celami i treściami realizowanymi w odniesieniu do podstawy programowej.

Literatura

Mapa Karier <https://mapakarier.org/inspirations/klasa-i-iii>

Bartosz B., *Poradnik metodyczny dla nauczycieli, pedagogów i doradców zawodowych*; http://static.scholaris.pl/main-file/105/017/rozpoznawanie_predyspozycji_66991.pdf

Czapla B., Matyszewska B., Ptasznik E., Skoryna M., *Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas I-III szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami*, ORE, Warszawa 2017. <https://doradztwo.ore.edu.pl/wp-content/uploads/Zestaw-przyk%C5%82adowych-program%C3%B3w-1.pdf>

Dołęga-Herzog H., Rosalska M., *Wykorzystanie metod kreatywnych w przygotowaniu uczniów do wyboru zawodu*, KOWEZiU, Warszawa 2014; <http://eurodoradztwo.praca.gov.pl/publikacje/wykorzystanie-metod-kreatywnych.pdf>

Forma B., Przepióra A., *Poznajemy zawody*. Części 1,2,3, Wydawnictwo Bliżej Przedszkola, Kraków 2016.

Maćkowiak A., *Kim zostanę, gdy dorosnę? Piosenki o zawodach*, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2016.

Maćkowiak A., *Zgadnij kto to*, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2011.

Strzezińska-Więckowiak D., *Kim zostanę? Wierszyki o zawodach*, SBM, Warszawa 2014.

Filmy:

<https://vod.tvp.pl/website/kulisy-czyli-blekitek-poznaje-zawody,19097668>

Klasy 4–6

Cele ogólne:

- a) rozwijanie wiedzy ucznia na temat własnych zasobów i ograniczeń, predyspozycji i uzdolnień,
- b) rozwijanie umiejętności analizowania własnych zasobów i ograniczeń w kontekście planów i aspiracji zawodowych,
- c) rozwijanie wiedzy o rynku pracy,
- d) rozwijanie wiedzy zawodoznawczej,
- e) rozwijanie kompetencji miękkich, szczególnie tych związanych z pracą zespołową, planowaniem, ustalaniem priorytetów i zarządzaniem zadaniami w czasie,
- f) rozwijanie umiejętności uczenia się,
- g) kształtowanie postawy szacunku wobec pracy własnej i cudzej,
- h) redukowanie społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej.

Na tym etapie edukacyjnym zadania w zakresie doradztwa zawodowego realizowane będą poprzez:

- a) zajęcia w ramach lekcji z wychowawcą na podstawie publikacji: J. Brzezińska-Lauk, E. Kruk-Krymula, K. Nikorowska, *Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas IV-VI – szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami*, ORE, Warszawa 2017. Wychowawcy wybierają temat/tematy

zgodnie i spójnie z programem wychowawczym realizowanym w danej klasie.
(<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>)

Literatura

Mapa Karier <https://mapakarier.org/inspirations/klasa-iv-vi>

Bartosz B., *Poradnik metodyczny dla nauczycieli, pedagogów i doradców zawodowych*;
https://static.scholaris.pl/main-file/105/017/rozpoznawanie_predyspozycji_66991.pdf

Brzezińska-Lauk J., Kruk-Krymula E., Nikorowska K., *Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas IV-VI – szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami*, ORE, Warszawa 2017 <https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>

Wybieram zawód – pakiet edukacyjny dla klas 4-6 szkoły podstawowej
<http://www.scholaris.pl/zasob/103923>

Dołęga-Herzog H., Rosalska M., *Wykorzystanie metod kreatywnych w przygotowaniu uczniów do wyboru zawodu*, KOWEZiU, Warszawa 2014;
<https://doradztwo.ore.edu.pl/wykorzystanie-metod-kreatywnych-przygotowaniu-uczniow-wyboru-zawodu/>

Greiner I., Kania I., Kudanowska E., Paszkowska-Rogacz A., Tarkowska M., *Materiały metodyczno-dydaktyczne do planowania kariery zawodowej uczniów*, KOWEZiU, Warszawa 2006.

Paszkowska-Rogacz A., Tarkowska M., *Metody pracy z grupą w poradnictwie zawodowym*, KOWEZiU, Warszawa 2004. <https://doradztwo.ore.edu.pl/metody-pracy-grupa-poradnictwie-zawodowym/>

Klasy 7–8

Cele ogólne:

- a) poznanie swojego potencjału edukacyjnego, psychologicznego (predyspozycje, mocne strony i ograniczenia, zainteresowania, uzdolnienia),
- b) zdobycie informacji na temat różnych grup zawodowych (charakterystyka wykonywanej pracy, wymagania do wykonywania konkretnego zawodu, przeciwwskazania zdrowotne),
- c) rozwijanie swoich umiejętności i zainteresowań, wiedzy, jak się uczyć,
- d) rozwijanie umiejętności pracy w zespole (komunikatywność, zaangażowanie, właściwe relacje społeczne),

- e) prezentowanie postawy szacunku do pracy,
- f) poznanie czynniki trafnego wyboru szkoły i zawodu,
- g) rozwijanie umiejętności podejmowania decyzji,
- h) kształtowanie umiejętności planowania ścieżki edukacyjnej,
- i) poznanie systemu kształcenia w Polsce,
- j) poznanie ofert edukacyjnych szkół ponadpodstawowych,
- k) poznanie zasad rekrutacji do szkół ponadpodstawowych i terminarza rekrutacyjnego,
- l) poznanie źródeł informacji edukacyjnych i zawodoznawczych.

Formy realizacji treści

1. Obowiązkowe zajęcia z doradcą zawodowym.

Tematyka zajęć w klasie siódmej:

1. W czym może mi pomóc doradca zawodowy?
2. Czy to, czego się uczę, przyda mi się w przyszłości?
3. Moje zainteresowania.
4. Co lubię? Jakie mam umiejętności?
5. Motywacja.
6. Techniki skutecznego uczenia się.
7. Dobra praca, kiepska praca – co warto brać pod uwagę wybierając zawód?
8. Zawody.
9. Moje mocne i słabe strony.
10. Kim chcę zostać w przyszłości?

Tematyka zajęć w klasie ósmej:

1. Czy i ja mogę być bohaterem?
2. Jakie wartości są dla mnie ważne?
3. System edukacji w Polsce.
4. Co warto wiedzieć o szkołach branżowych?

5. Jak może wyglądać praca w przyszłości?
6. Czy roboty zabiorą nam pracę?
7. Informacje w zasięgu ręki, czyli poznaj ofertę szkół ponadpodstawowych.
8. Jak wybrać szkołę?
9. Jak zostać fachowcem, czyli o roli kwalifikacji i kompetencji w profilu zawodowym.
10. Jak Cię widzą, tak...Cię zatrudnią – o pułapkach autoprezentacji.

2. **Lekcje wychowawcze (klasy 8) – procedura rekrutacyjna do szkół ponadpodstawowych – we współpracy z doradcą zawodowym.**

3. **Indywidualne doradztwo zawodowe.**

Literatura dla wychowawcy, nauczyciela, doradcy

Mapa Karier <https://mapakarier.org/inspirations/klasa-vii-viii>

Bartosz B., *Poradnik metodyczny dla nauczycieli, pedagogów i doradców zawodowych*; http://static.scholaris.pl/main-file/105/017/rozpoznawanie_predyspozycji_66991.pdf

Chirkowska-Smolak T., Hauziński A., Łaciak M., *Drogi kariery. Jak wspomagać rozwój zawodowy dzieci i młodzieży*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2011.

Dołęga-Herzog H., Rosalska M., *Wykorzystanie metod kreatywnych w przygotowaniu uczniów do wyboru zawodu*, KOWEZiU, Warszawa 2014; <http://euroguidance.pl/ksiazki/>

Dziurkowska A. i in., *Przykładowy program doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami*, ORE, Warszawa 2017; <https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>

Gardner H., *Inteligencje wielorakie*, MT Biznes, Warszawa 2009.

Gladwell M., *Poza schematem. Sekrety ludzi sukcesu*, Wydawnictwo ZNAK, Kraków 2008.

Greiner I., Kania I., Kudanowska E., Paszkowska-Rogacz A., Tarkowska M., *Materiały metodyczno-dydaktyczne do planowania kariery zawodowej uczniów*, KOWEZiU, Warszawa 2006.

Górczyński M., Obidniak D., Pfeiffer A., Suliga M., *Informator o zawodach szkolnictwa zawodowego*, KOWEziU, Warszawa 2017.

Gut R., Piegowska M., Wójcik B., *Zarządzanie sobą. Książka o działaniu, myśleniu i odczuwaniu*, Difin, Warszawa 2008.

Rosalska M., *Warsztat diagnostyczny doradcy zawodowego*, KOWEziU, Warszawa 2012.

Paszkowska-Rogacz A., Tarkowska M., *Metody pracy z grupą w poradnictwie zawodowym*, KOWEziU, Warszawa 2004.

Santorski J., Konel M., Le Guern B., *Prymusom dziękujemy. Nowe spojrzenie na życie i karierę*, Jacek Santorski & Co Agencja Wydawnicza, Warszawa 2007.

PROGRAM REALIZACJI WEWNATRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO w roku szkolnym 2024/2025

1. Działania związane z realizacją doradztwa zawodowego

Tematyka działań	Liczba oddziałów, których dotyczą działania	Metody i formy realizacji	Termin	Osoba odpowiedzialna
Analiza założeń programu doradztwa zawodowego na rok szkolny 2024/2025	--	analiza potrzeb, dyskusja	wrzesień	doradca zawodowy
Diagnoza potrzeb doradczych uczniów	klasy siódme (I semestr, oprócz 7d); klasy ósme (I semestr)	dyskusja grupowa	wrzesień	doradca zawodowy
Diagnoza planów edukacyjnych uczniów	klasy ósme	sondaż (ankieta)	wrzesień	doradca zawodowy
Analiza dostępnych zasobów	--	analiza dokumentów	wrzesień	doradca zawodowy
Realizacja zajęć z zakresu doradztwa zawodowego dla klas 7 i 8	klasy siódme i klasy ósme	zajęcia obowiązkowe	wrzesień – listopad	doradca zawodowy

			(klasa 7d drugim semestrze)	
Spotkanie informacyjne dla rodziców	rodzice uczniów klas ósmych	spotkanie informacyjne	doradca zawodowy opracowuje na bieżąco informacje	wychowawcy klas ósmych
Indywidualne doradztwo edukacyjno- zawodowe	klasy ósme	indywidualne doradztwo	na bieżąco – wg potrzeb uczniów	doradca zawodowy, pedagog
Koordinowanie działań związanych z rekrutacją do szkół ponadpodstawowych	klasy ósme	lekcje wychowawcze, indywidualne konsultacje	II semestr	wychowawcy, doradca zawodowy

Zadania realizowane przez wychowawców i nauczycieli nie zostały ujęte w harmonogramie. Termin ich realizacji zależy od planów zajęć i lekcji wychowawczych dla poszczególnych klas.